

ใบแจ้งข่าว

ประเทศไทย: คุ้มครองผู้หญิงที่ประสบความรุนแรงในครอบครัว, ผู้ลี้ภัยหญิง และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิง

คณะกรรมการสหประชาชาติจะประเมินผลงานของรัฐบาลเกี่ยวกับสิทธิสตรี

(กรุงเทพฯ, 19 มิถุนายน 2568) รัฐบาลไทยควรรับประกันพันธกิจที่จะคุ้มครองผู้หญิงที่ประสบความรุนแรงในครอบครัว, ผู้ลี้ภัยหญิง และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิง พอร์ตีฟายไรต์กล่าว ในช่วงบ่ายของวันนี้ คณะกรรมการแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) จะพิจารณาผลงานของประเทศไทยเกี่ยวกับสิทธิสตรี ในระหว่างการไต่สวนสาธารณะที่กรุงเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์

“แม้ว่าประเทศไทยจะมีความก้าวหน้าด้านสิทธิสตรี แต่ยังคงต้องการปฏิรูปในประเด็นที่สำคัญ” แพททริก พงศธร เจ้าหน้าที่ที่รณรงค์อาวุโส พอร์ตีฟายไรต์กล่าว “ผู้ประสบความรุนแรงในครอบครัวยังไม่ได้รับความช่วยเหลือที่เพียงพอจากทางการไทย ในขณะที่ผู้ลี้ภัยหญิง และนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิง ก็ยังคงไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างทั่วถึง”

ก่อนการพิจารณาสถานการณ์ของประเทศไทย พอร์ตีฟายไรต์ได้ส่งมอบรายงานอย่างเป็นทางการให้กับคณะกรรมการ CEDAW โดยมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสิทธิของผู้ที่ประสบความรุนแรงในครอบครัว, ผู้ลี้ภัย และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ในรายงานดังกล่าว พอร์ตีฟายไรต์ได้กล่าวถึงความก้าวหน้าด้านสิทธิสตรีในประเทศไทย “มักมีลักษณะเป็นการบังคับใช้ที่อ่อนแอและการดำเนินงานตามกฎหมายและนโยบายที่ขาดความเข้มแข็ง ซึ่งยังทำให้เกิดความเปราะบางมากขึ้นต่อผู้เสียหายจากการถูกละเมิด”

รายงานของพอร์ตีฟายไรต์จัดทำขึ้นจากการศึกษาเป็นเวลาหลายปี เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้เสียหายที่เป็นผู้หญิงในประเทศไทย รวมทั้ง รายงาน ความยาว 46 หน้าที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องสำคัญของมาตรการรับมือในประเทศไทยต่อปัญหาความรุนแรงในครอบครัว รายงานจัดทำขึ้นจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลกว่า 50 คน โดยเป็นการสัมภาษณ์ผู้หญิง 32 คนที่ประสบความรุนแรงในครอบครัว ทำให้พบว่า กรอบกฎหมายเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวและกลไกบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย ยังไม่สามารถให้ความคุ้มครองอย่างเหมาะสมต่อผู้ประสบความรุนแรงในครอบครัว รายงานฉบับนี้ยังเน้นย้ำว่า ร่างกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัวฉบับใหม่ ซึ่ง “ผ่านความเห็นชอบในหลักการ” ของคณะรัฐมนตรีไทยแล้วนั้น ได้ขยายความเนื้อหากการคุ้มครองผู้ที่ประสบความรุนแรงในครอบครัว แต่ยังคงมีบทบัญญัติที่เป็นปัญหา รวมทั้งการกำหนดอายุความที่หกเดือน ซึ่งเสี่ยงจะเป็นการกีดกันต่อสิทธิในการฟ้องคดีกรณีที่ถูกผู้เสียหายเป็นเด็ก

ในรายงานที่เสนอต่อคณะกรรมการ CEDAW พอร์ตีฟายไรต์มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลไทยประกันว่า การแก้ไขใด ๆ ต่อกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกระงับด้วยความรุนแรงในครอบครัว ต้องมีเนื้อหาสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ การดำเนินงานของรัฐเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ต้องเกิดจากการประสานงานเป็นอย่างดีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด และเจ้าหน้าที่ซึ่งดูแลกรณีความรุนแรงในครอบครัว ต้องได้รับการอบรมอย่างสม่ำเสมอ เกี่ยวกับแนวทางที่ยืดเอาผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งแนวปฏิบัติในการจัดการกับกรณีเหล่านี้ตามขั้นตอนที่เหมาะสมทางกฎหมายและขั้นตอนปฏิบัติอื่น ๆ

ใน รายงาน ที่เสนอต่อคณะกรรมการ รัฐบาลไทยระบุว่า “ได้ให้ความช่วยเหลือต่อผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยอย่างสอดคล้องตามหลักสิทธิมนุษยชน” แต่จากการศึกษาเป็นเวลาหลายปีของพอร์ตีฟายไรต์พบว่า ผู้ลี้ภัยหญิง โดยเฉพาะผู้ที่หลบหนีมาจากความรุนแรงและการประหัตประหารในเมียนมา ต้องตกเป็นเหยื่อของการปฏิบัติมิชอบรูปแบบต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ไทย

เนื่องจากไม่มีกรอบกฎหมายที่เป็นผลเพื่อรับรองสถานะและคุ้มครองผู้ลี้ภัยในประเทศไทย ผู้ลี้ภัยจึงถูกลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ของประเทศไทย ซึ่งห้ามการเข้าเมืองหรือการพำนักอาศัยในประเทศไทยโดยไม่ได้รับอนุญาต เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้เป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาของ

สหประชาชาติว่าด้วยสถานะผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 จึงไม่รับรองสถานะของผู้ลี้ภัยตามนิยามของอนุสัญญานี้ ส่งผลให้ผู้ลี้ภัยในประเทศไทยตกเป็นเหยื่อของ **การจับกุมและควบคุมตัวโดยพลการ** การรีดไถ รวมทั้ง **การบังคับส่งกลับ** การขาดสถานะด้านกฎหมายในประเทศไทย ยังเป็นเหตุให้ผู้ลี้ภัยต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ เมื่อพยายามเข้าถึงบริการสาธารณะ รวมทั้ง **บริการสาธารณสุข**

พอร์ตีฟายไรต์เสนอแนะต่อคณะกรรมการ CEDAW ว่า ประเทศไทยควรให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาของสหประชาชาติว่าด้วยสถานะผู้ลี้ภัย และยุติการปฏิบัติที่เป็นการละเมิด รวมทั้งการจับกุมและควบคุมตัวโดยพลการ และการบังคับส่งกลับผู้ลี้ภัยหญิง โดยเฉพาะผู้ที่หลบหนีมาจากความรุนแรงและการประหัตประหารในประเทศเมียนมา พอร์ตีฟายไรต์ยังเสนอแนะให้ประเทศไทย ประกันให้มีสถานะด้านกฎหมายเพื่อการคุ้มครองที่ครอบคลุมมากที่สุด และการเข้าถึงบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการดูแลสุขภาพสำหรับผู้ลี้ภัยหญิงในประเทศไทย

นักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิงในประเทศไทย ยังคงตกเป็นเป้าหมายของการคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งการฟ้องคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน หรือ **การฟ้องคดีปิดปาก** ตาม **การศึกษา** ขององค์การสหประชาชาติ ระหว่างปี 2540 และ 2565 มีบุคคลกว่า 400 คน รวมทั้งนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิงจำนวนมาก ที่ถูกฟ้องคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน 109 ครั้งในประเทศไทย ในปี 2561 ประเทศไทย **แก้ไขเพิ่มเติม** ประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้อำนาจกับผู้พิพากษาในการยกฟ้องคดี และห้ามฟ้องใหม่โดยบุคคลเอกชน กรณีที่เป็นการ “ฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริง เพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลย” อย่างไรก็ตามศาลยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อกฎหมายที่แก้ไขมากนัก

ในรายงานที่เสนอต่อคณะกรรมการ CEDAW พอร์ตีฟายไรต์เสนอแนะให้รัฐบาลปรับปรุงกรอบกฎหมายให้สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ ลดการเอาผิดทางอาญากับคดีหมิ่นประมาท และประกันว่าคดีหมิ่นประมาทจะเป็นการฟ้องทางแพ่งระหว่างบุคคล พอร์ตีฟายไรต์ยังเสนอแนะให้ผู้พิพากษาและทนายความได้รับการอบรม และมีแนวปฏิบัติเพื่อประกันการดำเนินงานตามมาตรการด้านกฎหมาย เพื่อป้องกันการคุกคามด้วยกระบวนการยุติธรรมต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิง

“ประเทศไทยอยู่ที่ทางแยกในแง่ของสิทธิสตรีในหลาย ๆ ด้าน โดยมีทั้งความก้าวหน้าในบางด้าน แต่ก็ยังมีช่องว่างสำคัญที่ต้องถูกเติมเต็ม” แพททริก พงศธร กล่าว “ในการทบทวนสถานการณ์ครั้งนี้ คณะกรรมการ CEDAW ต้องกดดันให้รัฐบาลไทยดำเนินการทุกประการเท่าที่จะทำได้ เพื่อประกันสิทธิของผู้หญิงทุกคนในประเทศไทย”

สำหรับข้อมูลเพิ่มเติม:

แพททริก พงศธร

ภาษา: อังกฤษ, ไทย

Email: patrick.phongsathorn@fortifyrights.org

+66 94 696 8477